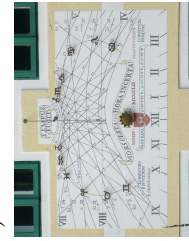

POVĚTROŇ

Královéhradecký astronomický časopis

číslo 5/2010
ročník 18

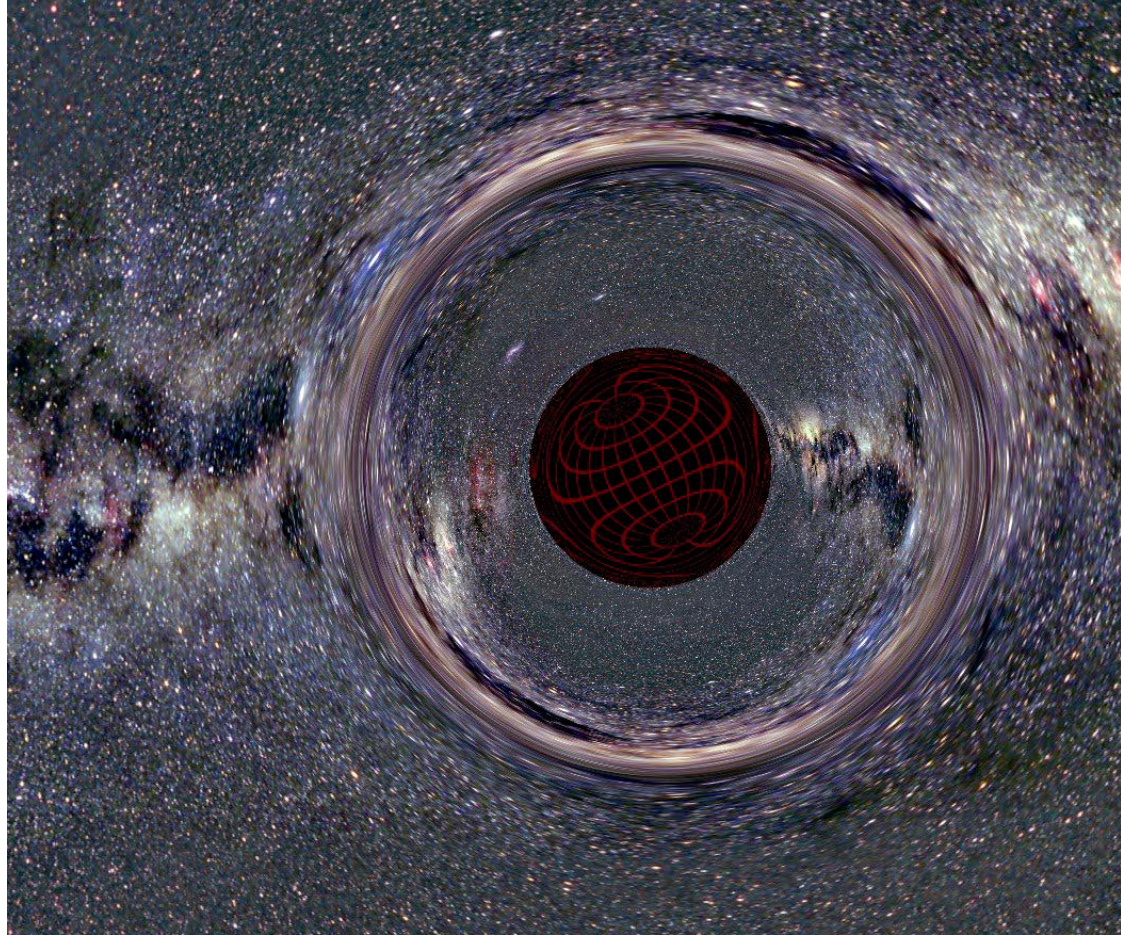
ukazatele. V horní části je římskými číslicemi značen pravý sluneční čas. Součástí číselníku je i sedm datových čar pro určení polohy Slunce ve zvěrokruhu. Tyto hodiny nalezneme v Únětčích na ulici Pod Kapličkou (PZ 32).

Podobné soutěže o hodiny měsíce nalezneme již na několika stránkách věnujících se slunečním hodinám. V měsíci srpnu se taková soutěž objevila i na stránkách italského projektu Sundal Atlas. Tyto stránky si kladou za úkol informovat zájemce o slunečních hodinách, které se nacházejí v jejich okolí nebo podat informace pro zájemce o cestu za slunečními hodinami. Je jistě potěšitelné, že hned v následujícím měsíci se na pěkném druhém místě, z více než tří set přírůstků, umístily hodiny z Libavského Údolí — Kolové 9 (SO 10). Tyto svislé sluneční hodiny vynikají kvalitou provedení, velkou gnómičkou bohatostí a přehledností.

Obr. 10 — Účastníci podzimního setkání slunečních hodinářů 25.–26. září v Karlových Varech–Sedleci. Foto Miloš Nosek. K článku na str. 23. Další fotografie ze setkání lze najít na adrese (http://www.astroama.com/karlovarsko_2010/karlovyvary_2010.html).

SLOVO ÚVODEM. Většinu pátého čísla Povětroně zabírá článek o speciální a obecné teorii relativity, ve kterém je ukázáno, jak prakticky počítat pohyb těles, pokud chceme použít tuto teorii gravitace. V Povětroně ale nechybějí ani články o slunečních hodinách, konkrétně zpráva o průběhu podzimního setkání v Karlových Varech a vyhlášení nejlepších hodin třetího kvartálu.

Miroslav Brož

Obsah

Miroslav Brož: <i>Teorie relativity</i>	3
Jaromír Ciesla: <i>Karlovarsko 2010</i>	23
Jaromír Ciesla: <i>Sluneční hodiny 3. kvartálu</i>	26

strana

Elektronická (plnobarevná) verze časopisu Povětroně ve formátu PDF je k dispozici na adrese:
(<http://www.ashk.cz/povetron/>)

Vydala: **Astronomická společnost v Hradci Králové** (4. 12. 2010 na 238. setkání ASHK) ve spolupráci s **Hvězdárnou a planetáriem v Hradci Králové**
vydání 1., 28 stran, náklad 100 ks; dvouměsíčník, MK ČR E 13366, ISSN 1213-659X
Redakce: Miroslav Brož, Martin Cholasta, Josef Kujal, Martin Lehký a Miroslav Ouhרבka
Předplatné tištěné verze: vyřizuje redakce, cena 35,- Kč za číslo (včetně poštovného)
Adresa: ASHK, Národních mučedníků 256, Hradec Králové 8, 500 08; IČO: 64810828
e-mail: (ashk@ashk.cz), web: (<http://www.ashk.cz>)

číselníku. Číselník má rozsah XII–VII s dělením po půl hodině a je doplněn i sedmi datovými čarami označenými znaky zodiaku.

Z druhé strany budovy se nacházejí ještě jedny zajímavé hodiny (AT IM 1). Číselník je na stěně, jejíž azimut je 135°. Je ale v trochu horším stavu a navíc mu schází ukazatel. Zde je dobře patrné, jak se změnil orientace hodinových a datových čar při takové změně natočení stěny. Za zmínku k tomuto číselníku stojí, že je použité vložení data do textu nacházejícího se na stuze, avšak je neuplné. Po sečtení rozdílných písmen coby římské číslice dostaneme datum. I když se tento číselník umístil až na čtvrtém místě, stojí jisté za pozornost.

Na druhé místo se dostaly monumentální sluneční hodiny v Demandolx, Barrage de Castillon (FR 04 31) umístěné na válcové ploše hráze vodního díla. Díky svému nevyklému umístění získaly 10 bodů.

V těsném závěsu se získkem devíti bodů se na třetím místě umístily historicky cenné svislé sluneční hodiny v Sankt Anton am Arlberg (DE LA 3), pocházející z roku 1570 a výjimečně použitím netradičních značek pro půlhodiny a zvláštním provedením číslic. Otázkou je význam některých soustředných kružnic. Jelikož se nejedná o datové čáry, je jejich význam patrně jen estetický.

V domácí části se na třetím místě umístily s 11 body horizontální sluneční hodiny z Kladna (KD 32). U nás jde o zřídka používané provedení na sloupku, navíc jsou vtipně umístěné na jedné z hodinových čar ještě větších a také velice zajímavých vodorovných slunečních hodin, zdobících Floriánské náměstí.

Na druhé pozici skončily analematické sluneční hodiny nacházející se u obce Kladská (CH 24). Je vidět, že tento typ hodin si svým způsobem měření času získává oblibu. Tyto jsou jako součást naučné stezky, čemu odpovídá jejich provedení, které dokáže upoutat a je také blízké přírodě.

S největším získkem 18 bodů se na první místo dostaly na první pohled jednoduché hodiny, které vynikají svojí čistotou provedení, gnomicky přesným a bohatým číselníkem a dobře vyřešeným netradičním ukazatelem — pološem s dutým nohem. Hodiny jsou číslované arabskými číslicemi pro počítání dle letního času, jak je vidět na poloze značky pro 12. hodinu, která není na svislici pod patou

